
ФАБРИЧНІ РОЗГОВОРИ ПРО ЕКОНОМІЮ.

Лекція I.

ЩО ПРОДАЄШ КАПІТАЛІСТОВИ?

Если ти є робітником, то без згляду на те, де ти працюєш, в фабриці чи копальні, знаєш, що є два роди сили, іменно: людська або сила робоча і сила природи, як пара, вода, електричність, газ і т. п.

Властитель нової фабрики бочок в Індіяні прийшов до переконання, що буде дешевше, если якась инша компанія достарчить йому "сили" для оперованя фабрики, чим він самий мав би замовляти машини до виробленя сили. І тому післав за представителями трох компаній в тім же таки міс-ті.

Перший агент був від компанії, котра хотіла гонити фабричні машини силою пари; другий був від компанії, котра хотіла продати йому газолінову машину, що витворює силу через експльозію газу; а третій прийшов від великої компанії, котра достарчує електричної сили. Сей послідний згодив ся давати електричну силу за низшу ціну, чим два другі і через се розумієсь, він дістав контракт.

Тоді властитель був вже майже готовий отворити свою фабрику. Дерево (сирий матеріял) мав на поготові; мав машини; також і силу, що буде порушувати сї машини. А одначе щоби пустити фабрику в рух і почати виріб бочок, потрібно було ще одної річи. Є се товар, котрий ви, робітники, достарчаєте. Є се людська сила — робоча сила.

Сто літ тому взад майже все було вироблюване людською робочою силою, але поступенно винаходили і улїпшували машини, а сї знова щораз більше зменшували людську працю, якої було потрібно, щоби виробляти предмети. Великі машини, що порушують ся парою або водною силою, виконують велику часть тяжкої і трудної праці. Але власти-